

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/86157>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-06 and may be subject to change.

Unazzer lengwisj

Op de universiteit hier in Nijmegen zien we elk jaar meer Duitse studenten. Dat heeft allerlei oorzaken. Zo schijnen veel Duitse universiteiten overvol te zijn: collegezalen met vele honderden mensen schijnen bij vrijwel alle studies voor te komen. In Nijmegen zie je dat alleen bij een aantal populaire studies als rechten en psychologie, en dan alleen in het eerste jaar. Verder schijnt de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs relatief goed te zijn, waardoor het voor Duitsers aantrekkelijk is hier naartoe te komen. Tot slot is de universiteit actief aan het werven in de grensstreek ten oosten van Nijmegen. We moeten internationaler worden! Zo horen we regelmatig van de bazen van de universiteit. Je telt niet meer mee als je niet minimaal een half jaar in het buitenland hebt gestudeerd.

Dat er zoveel Duitse (gast) studenten zijn weet ik deels doordat ik meer Duits hoor praten in de kantine dan een paar jaar geleden. En ook meer Engels. Want daar wilde ik het eigenlijk over hebben: wat praten die Duitse studenten nou als ze in Nederland studeren? Enerzijds schijnen de meesten met een intensieve zomercursus Nederlands al snel boodschappen te kunnen doen en zelfs colleges in het Nederlands te volgen.

Anderzijds beheersen de meeste universitaire studenten genoeg Duits om mee te kunnen kletsen. Bovendien, je raadt het al, is er een derde taal: Engels. Nederlanders lijken steeds gemakkelijker over te stappen naar het Engels als er iemand aan het gesprek deelneemt die niet goed Nederlands spreekt. Dus wordt

er tussen Duitse en Nederlandse studenten ook veel Engels gesproken. Maar wat is er in zo'n geval nou verstandiger? Hoe communiceer je het beste, als je naast de twee moedertalen beiden een vreemde taal deelt?

Psychologische factoren spelen bij de keus ongetwijfeld een grote rol. De Nederlander kan zich heel erg onzeker voelen in het Duits, bijvoorbeeld, en denken 'dan maar liever allebei een beetje ongemakkelijk in het Engels'. Onderzoekers in Nijmegen hebben geprobeerd om naast dit soort aspecten ook te onderzoeken wat er efficiënter is. Ze lieten Duitse en Nederlandse studenten in tweetallen een puzzel oplossen, in het Nederlands, Duits of Engels. In het geval van Nederlands en Duits had een van de twee het voordeel zijn moedertaal te kunnen spreken, in het geval van Engels moesten ze beiden een vreemde taal gebruiken. Wat bleek: het gebruik van het Engels vertraagde het oplossen van de puzzel. Het werkt dus beter als één van de twee personen zijn moedertaal kan gebruiken, en alleen de ander een vreemde taal moet gebruiken. Bij het oplossen van de puzzel in het onderzoek zochten de twee proefpersonen snel een strategie waarbij de moedertaalspreker het voortouw nam, en moeilijke woorden introduceerde die voor de puzzel nodig waren. De ander kan die dan overnemen. Geen verrassing misschien: we weten al van meer onderzoek dat Nederlanders hun kennis van het Engels overschatten, ook al mogen we ons hierin een hele piet voelen vergeleken bij de gemiddelde Spanjaard.

Onno's column

Onno Crasborn is als gebarentaalonderzoeker verbonden aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Daarnaast is hij tolk NGT.

Hoe anders gaat dit bij doven! Elke vergelijking lijkt mank te gaan, eenvoudigweg omdat er zo weinig doven zijn die een buitenlandse gebarentaal beheersen. Duitse Gebarentaal (DGS) als vak op de middelbare school bij Guyot... het lijkt onvoorstelbaar ver weg. Deels door de lange weg die Nederlandse Gebarentaal in het onderwijs nog te gaan heeft, en door de beperkte rol van DGS in de Nederlandse samenleving. Maar ongetwijfeld ook doordat doven juist altijd zo goed over de grens heen gebaren! De automatische internationale gebaren die ontstaan als twee doven elkaar tegenkomen lijken het leren van een vreemde gebarentaal overbodig te maken. Lijkt, want als je op Gallaudet University wilt gaan studeren kun je maar beter snel ASL leren. Docenten zullen immers niet voor die paar buitenlandse studenten over gaan stappen op een internationale mengtaal, en dan blijft de moedertaal van de meerderheid dominant. Voor veel situaties echter is international sign heel geschikt: het maakt het namelijk mogelijk om mensen met een heel diverse achtergrond in allerlei combinaties contact te laten hebben. Of ze nou doof of horend zijn. Ik zou me in Oezbekistan geen raad weten als ik iemand op straat zou moeten aanspreken om de weg naar het station te vragen – behalve als het een dove is. Hoe zoiets kan, is niet uitvoerig onderzocht. Hoe goed het werkt, zal afhangen van de gedeelde kennis van mensen. Gedeelde kennis van andere talen, maar ook ervaring met creatief gebaren, en gemeenschappelijke kennis van het leven van doven bijvoorbeeld.

Maar toch. Zouden we toch niet beter ASL en Chinese Gebarentaal op alle dovenscholen gaan aanbieden?